

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 72. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије, према којем Република Србија, између осталог, уређује и обезбеђује правни положај предузећа и других организација, финансијски систем, систем у области радних односа, социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Доношењем Закона о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима по први пут би се увели добровољни пензијски фондови и наставила реформа пензијског система у Србији која је започела изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању 2003. године.

Промене у државном систему пензијског осигурања су усмерене на успостављање финансијске одрживости тог система. Са становишта осигураника/пензионера значи да ће однос пензија у односу на просечне зараде опадати. Намера је да, под таквим околностима, грађанима буду омогућене додатне могућности штедње за старост. У пракси, то се може постићи на неколико начина: путем добровољних пензијских фондова, кроз друштва за добровољно пензијско осигурање, штедње на пензијским рачунима у банкама итд. Предности добровољних пензијских фондова, у односу на друге могућности штедње су детаљније и прецизније наведене у даљем тексту.

Овај Закон предвиђа формирање и функционисање добровољних приватних пензијских фондова и пензијских планова, на начин да сваки грађанин Србије има избор да одлучи да ли жели да се учлани и колико да уплаћује у добровољни пензијски фонд. Дакле, на добровољној основи грађани одлучују о начину и динамици улагања дела зарађених, односно расположивих средстава ради њиховог инвестирања и акумулирања са циљем обезбеђивања додатних прихода у старости.

Пензијски систем у Србији и међународна искуства:

Становништво Србије је међу десет најстаријих у свету. Трансфери за пензијско и инвалидско осигурање су међу највећим ставкама у републичком буџету. Издаци за прошлу годину, за сва три пензијска фонда (РФ за ПИО запослених, РФ за ПИО пољопривредника и РФ за ПИО самосталних делатности) су међу највећим у земљама у транзицији и износе 13,85% бруто друштвеног производа.

У поређењу са другим земљама у транзицији износ издатака је прилично висок, осим у случају Словеније и Пољске које издвајају сличне износе средстава, али обе имају знатно виши БДП по глави становника. Од целокупног износа издатака на РФ за ПИО запослених отпада 92,1%, на РФ за ПИО самосталних делатности 4,7% и на РФ за ПИО пољопривредника 3,2% издатака.

Будући да издаци за пензије превазилазе приходе из доприноса, држава мора да суфинансира систем преко буџетских субвенција које износе 36,6% свих прилива РФ за ПИО запослених и 86,6% свих прилива РФ за ПИО пољопривредника. Само РФ за ПИО самосталних делатности бележи суфицит, те се не финансира из буџета.

Просечна пензија у Србији износила је 65,5% просечне плате у 2004. години. Обавезе по основу пензија, наслеђене из прошлости, још увек нису у потпуности измирене, иако су закашњења у исплати пензија значајно смањена.

Према званичним подацима Републичког завода за статистику незапосленост је у Србији у 2004. години износила 31,6%. Однос броја пензионера и запослених се задњих деценија константно увећава у корист пензионера. Тренутно, приближно два милиона запослених финансира преко милион и двестачетрдесет хиљада пензионера. Истовремено, тенденција је да је животни век све дужи а стопа фертилитета у Србији, односно број новорођених све мањи.

Са оваквим проблемима суочавају се и друге земље. Реформу пензијског система спровеле су, или је још увек спроводе све земље у транзицији. Чак и земље Европске уније и САД планирају или отпочињу реформу свог пензијског система. Само модел текућег финансирања (*pay as you go*) није довољан да одговори на изазове новонастале ситуације.

Светска Банка је предложила метод реформе пензијског система, тзв. модел са три стуба. Нарочито истичемо чињеницу да је Нацрт закона урађен у директној сарадњи са Светском Банком. Поред државног, текућег финансирања (први стуб), уведе се обавезни приватни (други стуб) и добровољни приватни (трећи стуб) пензијски фондови. Увођење другог стуба, пре свега, захтева смањење дефицита првог стуба с обзиром да се део доприноса за пензијско осигурање преусмерава из првог у други стуб. Из тог разлога, предуслов за увођење другог стуба је реформа републичких фондова за ПИО.

Искуства других земаља указују да је постојање добровољних пензијских фондова од огромног значаја и да доприносе социјалној и економској стабилности. Пољска, Мађарска, Хрватска, Бугарска и Македонија увеле су систем са три стуба. Словенија и Чешка немају обавезне пензијске фондове, али имају добро развијене добровољне пензијске фондове и пензијске планове са значајним пореским стимулацијама.

Саставни део реформе пензијског система представља предлог Закона о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима, односно увођење трећег стуба модела пензијског система. Потпуна реформа пензијског система у Србији ће се завршити даљом реформом Закона о пензијском и инвалидском осигурању (први стуб) и разматрањем увођења другог стуба који обухвата обавезне приватне пензијске фондове са индивидуалним пензијским рачунима грађана.

Систем функционисања предвиђен у Нацрту закона:

Добровољни пензијски фондови представљају институцију колективног инвестирања у хартије од вредности. Овим Законом подробно је уређена политика улагања добровољног пензијског фонда са циљем повећања укупног приноса применом начела сигурности имовине, диверсификације портфеља и одржавања ликвидности.

Са циљем да се ризик улагања сведе на минимум како би се заштитили интереси чланова добровољног пензијског фонда, таксативно су наведене хартије од вредности у које се имовина фонда може улагати и принципи диверсификације портфолија. Подзаконски акт ће одредити максималне процентуалне уделе појединих врста хартија од вредности у структури имовине фонда.

Основна сврха добровољних пензијских фондова је да грађани Србије имају могућност увећања пензијских прихода, као и могућност избора колико новца ће

одвајати у ту сврху. У добровољне пензијске фондове и пензијске планове прикупљају се средства уплатом пензијских доприноса од стране чланова, односно обвезника уплате ради даљег улагања, да би по испуњењу услова, члан добровољног пензијског фонда стекао право на повлачење и располагање акумулираним средствима.

Право члана добровољног пензијског фонда на повлачење и располагање акумулираним средствима стиче се са навршених 50 година живота и истеком рока од најмање 10 година чланства у фондовима. Релативно ниска старосна граница је одређена због жеље да се задржи висок ниво флексибилности система како би се грађани лакше одлучивали да штеде за старост.

СТИЦАЊЕМ ПРАВА НА ПОВЛАЧЕЊЕ И РАСПОЛАГАЊЕ АКУМУЛИРАНИХ СРЕДСТАВА ЧЛАН ДОБРОВОЉНОГ ПЕНЗИЈСКОГ ФОНДА СЕ МОЖЕ ОПРЕДЕЛИТИ ЗА СЛЕДЕЋЕ ОПЦИЈЕ:

- једнократна исплата са индивидуалног рачуна;
- програмирана исплата коју врши фонд са индивидуалног рачуна по договору динамици и у складу са законским ограничењима;
- куповина анuitета код друштава за осигурање, акумулираним средствима на индивидуалном рачуну, при чему је могуће изабрати различите врсте анuitета – доживотна исплата, исплата у одређеном, унапред дефинисаном року, наслеђивање исплата и сл.
- комбинација претходних опција.

Често се мешају појмови добровољног пензијског осигурања и добровољних пензијских фондова. Основне разлике су:

- Средства чланова фонда се воде на индивидуалним рачунима на којима се акумулирају уплаћени доприноси и инвестициони приноси, изражени као инвестиционе јединице, слично као и код рачуна у банкама. Код пензијског осигурања сва уплаћена средства различитих осигураника су удружена и немогуће је одредити тачан принос од инвестирања који одговара осигуранику тј. износу који је уплаћивао премијама током одређеног временског периода.
- Пензијска исплата у добровољним пензијским фондовима није позната на почетку улагања јер зависи од раније уплаћиваних доприноса и оствареног инвестиционог приноса. Пензијско осигурање на бази премије, математичко-демографским израчунавањима уз претпоставке о инвестиционим приносима приликом уговарања полисе, гарантује пензијске исплате.
- Према Нацрту закона, имовина чланова добровољног пензијског фонда је одвојена од имовине друштва за управљање и власништво је чланова фонда сразмерно њиховим улозима. На овај начин је имовина чланова фонда заштићена од евентуалних финансијских и пословних проблема друштва за управљање. Код друштава за пензијско осигурање овакво раздвајање не постоји већ су уплаћене премије власништво друштва те би евентуални финансијско-пословни неуспеси друштва директно погодили осигуранике.

Развој институционалних инвеститора какви су добровољни пензијски фондови стимулисаће развој кастоди послова с обзиром да је овим Нацртом закона дефинисано обавезно вођење средстава фонда код кастоди банке. Постепени развој добровољних

пензијских фондова ће омогућити довољно времена кастоди банкама да развију своје пословање. С обзиром да ће имовина добровољних пензијских фондова константно расти, омогућиће финансијски подстицај развоју кастоди банкарства код нас.

Законом се дефинише и улога кастоди банака у домену функционисања добровољних пензијских фондова. Друштво за управљање поверава на чување средства и хартије од вредности добровољног пензијског фонда кастоди банци са којом има закључен уговор. Кастоди банка је дужна да извршава налоге друштва за управљање, осим ако они нису у супротности са законом и проспектом фонда. Кастоди банка отвара и води рачуне хартија од вредности добровољног пензијског фонда код Централног регистра хартија од вредности у своје име, а за рачун чланова добровољног пензијског фонда, контролише, одобрава и свакодневно извештава Народну банку Србије о обрачунатој нето вредности имовине добровољног пензијског фонда и вредности инвестиционе јединице и обавља друге послове у складу са овим законом и законом којим се уређује тржиште хартија од вредности.

Нацртом закона је предвиђено да је имовина добровољног пензијског фонда одвојена од имовине друштва за управљање и кастоди банке, не подлеже извршењу против њих, нити улази у стечајну масу и не може бити обухваћена поступком поравнања са трећим лицима.

Законом су предвиђени пензијски планови, док су услови и поступак оснивања, организовања, функционисања и надзора пензијских планова поверени Народној банци Србије. Послодавац, удружење послодаваца, професионално удружење и синдикат организује пензијске планове закључујући уговор са друштвом за управљање о управљању пензијским планом за рачун његових чланова.

Предности добровољних пензијских фондова у односу на друге моделе и начине инвестирања:

1. **Порески подстицаји** - Порески третман који се предвиђа за добровољне пензијске фондове заснива се на тзв. ЕЕТ принципу – доприноси и приноси од инвестирања се ослобађају пореза док се опорезује пензиона исплата. Основна предност добровољних пензијских фондова у односу на друге моделе и начине инвестирања и/или штедње огледа се првенствено у томе што се уплате пензијских доприноса у добровољни пензијски фонд врше из бруто зараде члана добровољног пензијског фонда. Последњим изменама Закона о порезу на доходак грађана ослобађа се плаћања пореза на зараде премија добровољног пензијског осигурања коју послодавац обуставља и плаћа из зараде за запосленог-осигураника, месечно, највише до 3.000 динара. Из разлога што се у поменутом закону за пореске олакшице користи термин «премија» будућим изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана или евентуалним ширим тумачењем биће омогућена примена пореских олакшица на пензијске доприносе. Тиме се овај облик улагања чини знатно атрактивнијим од било ког другог облика.

У фази исплате средстава акумулираних у фодовима, плаћа се порез на доходак грађана према опцији која је изабрана за исплату средстава (периодично повлачење са рачуна фонда, периодичне исплате куповином ануитета и сл.).

Како би се осигурала наплата пореза и спречило коришћење пензионе штедње за избегавање измиривања пореских обавеза, Нацрт закона предвиђа да члан пензијског фонда мора почети са исплатама најкасније када наврши 70 година старости.

2. **Развој тржишта капитала** - Добровољни пензијски фондови доводе до мобилизације и концентрације капитала, доприносећи тако развоју финансијског тржишта и

подстицању трговине хартијама од вредности у које се улажу средства добровољног пензијског фонда.

3. **Релативно једноставни за разумевање** - С обзиром да функционишу на принципу индивидуалних рачуна, пензијски фондови су једноставни за разумевање. Чланови фонда могу свакодневно бити упознати са износом средстава на својим рачунима као и са оствареним инвестиционим приносима тј.успешности управљања фондом од стране друштва за управљање. Овим законом се детаљно уређују маркетиншке активности добровољних пензијских фондова чиме се обезбеђује правична конкуренција на тржишту.
4. **Заштита чланова фонда** - С обзиром да је имовина друштва за управљање и добровољног пензијског фонда потпуно раздвојена, то значи да имовина чланова добровољног пензијског фонда не може бити угрожена услед финансијских проблема друштва за управљање те је стога предвиђен основни капитал друштва за управљање у износу од 1.000.000 евра а узимајући у обзир и упоредна решења. Закон прописује да имовина добровољног пензијског фонда не може бити предмет хипотеке, залог, нити се може укључити у ликвидациону или стечајну масу друштва за управљање, нити користити за измиривање икаквих обавеза.
5. **Погодни за слабо развијена финансијска тржишта** - С обзиром на поменуту заштиту имовине чланова фонда и конзервативне инвестиционе лимите који обезбеђују улагања искључиво у државне и друге висококвалитетне хартије од вредности, добровољни пензијски фондови су погодан начин улагања у земљама где су финансијска тржишта у настајању.
6. **Издашници принос** - Искуства из других земаља показују да ова врста штедне обезбеђује издашније приносе од штедне у банкама. Штедна у добровољним пензијским фондовима је дугорочна и као таква омогућава ефикасније улагање и боље приносе од штедне у банкама. Чланови фонда плаћају накнаде друштву за управљање за стручно улагање њихових акумулираних средстава на начин који ће омогућити највише приносе у оквиру дефинисаних инвестиционих ограничења и ризика.
7. **Припремна фаза за потенцијално увођење другог стуба** - Увођење добровољних пензијских фондова, односно трећег стуба ће омогућити развој капацитета Народне банке Србије у обављању надзора, и припремити је за евентуално увођење обавезних пензијских фондова, односно другог стуба.
8. **Развој опште културе штедне** – Информишу, мотивишу и едукују грађане у погледу додатних могућности штедне за старост.
9. **Фискална одрживост** - По својој природи, добровољни пензијски фондови су потпуно финансијски самоодрживи и дугорочно финансијски стабилни. Не оптерећују државни буџет, а износ доприноса се добровољно бира те су зато и фискално одрживи.

Надзор над друштвима за управљање:

У Нацрту закона надзор над друштвима за управљање поверен је Народној банци Србије из неколико разлога:

- С обзиром да је Народна банка Србије надлежна за надзор над пословањем пословних банака и друштава за осигурање, а очекује се да ови субјекти буду у значајном броју и оснивачи друштава за управљање добровољним пензијским фондовима, најрационалније решење јесте да се надзор над пословањем добровољних

пензијских фондова повери Народној банци Србије чиме би се целокупан посао надзора пословних банака, друштава за осигурање и добровољних пензијских фондова одвијао на јасан, консолидован и системски уређен начин.

- Овим решењем остварује се централизована функција надзора, чиме се спречава потенцијална опасност „преливања“ средстава из једног пословног система у други.

- Народна банка Србије поседује најбољу организациону, кадровску и техничку опремљеност за вршење послова надзора добровољних пензијских фондова.

Сигурност система добровољних пензијских фондова је веома важна јер грађани морају имати довољно поверења да дугорочно улажу средства намењена потрошњи у старости те је потребно имати јак надзорни орган. Нацрт закона предвиђа да су одлуке Народне банке Србије у вези са издавањем и одузимањем дозвола за оснивање друштава за управљање и дозвола за организовање и управљање добровољним пензијским фондовима коначне и против њих се не може водити управни спор. Овакво решење познаје пракса земаља у региону.

Редован надзор над пословањем друштава за управљање Народна банка Србије врши путем непосредне контроле. Уколико у поступку надзора утврди било какве неправилности Народна банка Србије је овлашћена да предузме неку од мера надзора или одузме дозволу у складу са овим законом у случају тежих повреда.

III САДРЖИНА ЗАКОНА – ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Предлог закона садржи одредбе, систематизоване у одређена поглавља, према природи материје која се њима регулише.

Члан 1. дефинише предмет закона, односно домен регулисања као и циљ односно сврху коју нова институција права треба да оствари.

Члан 2. дефинише начела на којима се заснива рад добровољних пензијских фондова, а то су: јавност рада, добровољност чланства, расподела ризика улагања и равноправност чланова фонда.

Члан 3. дефинише значење појединих појмова, а то су: друштво за управљање добровољним пензијским фондовима, добровољни пензијски фонд, кастоди банка, члан добровољног пензијског фонда/плана, инвестициона јединица, послодавац, обезвненик уплате, пензијски доприноси, програмиране исплате, пензијски план, повезано лице.

Дефинисање одређених појмова има за циљ да се у практичној примени отклоне евентуалне недоумице у вези њиховог делокруга и значења.

Члан 4. уређује правни статус друштва за управљање дајући му статус правног лица које може бити организовано као затворено акционарско друштво. Друштво за управљање могу основати домаћа и страна физичка и правна лица.

Исто правно или физичко лице може бити акционар односно члан само једног друштва за управљање.

Члан 5. прописује делатност друштва за управљање, одређујући да ће се друштво бавити искључиво пословима организовања и управљања добровољним пензијским фондовима, те пословима управљања пензијским плановима, заступања чланова

добровољног пензијског фонда и пензијских планова пред трећим лицима. Прецизира се и начин обављања послова који спадају у делатност друштва за управљање.

Члан 6. утврђује употребу пословног имена "друштво за управљање добровољним пензијским фондом".

Члан 7. утврђује минималну висину новчаног дела основног капитала. Новчани део основног капитала износи најмање 1.000.000 (један милион) евра у динарској противвредности, по средњем курсу Народне банке Србије на дан уплате и уплаћује се у целости пре уписа друштва за управљање у регистар привредних субјеката.

Због сигурности система, неопходно је да друштва за управљање располажу са довољно високим капиталом који ће им омогућити оперативност и ефикасно и сигурно управљање фондовима. Због природе посла, уобичајено је да друштва за управљање имају губитке у првим годинама постојања фонда док се не створи довољна акумулација средстава у фондовима потребна за рентабилно пословање. Овакав износ капитала спречава отварање малих фондова којима би управљала финансијски слаба друштва за управљање која не би могла да опстану на тржишту чиме би се угрожавала сигурност чланова фондова.

Члан 8. утврђује услове за кадровску и организациону оспособљеност друштва за управљање, у складу са прописима Народне банке Србије, која даје дозволу за обављање делатности друштва.

Чл. 9, 10, 11, 12. и 13. уређују оснивање друштва за управљање. Пре уписа у Регистар привредних субјеката, прописана је обавеза његових оснивача да добију дозволу за рад од Народне банке Србије. Овим одредбама се прописује да се захтев за рад подноси на тај начин што се прилажу одређена документа друштва, с тим што Народна банка Србије може тражити додатне документе и информације, као и преиспитати чињенице које се односе на захтев. Уколико су испуњени таксативно наведени кумулативни услови, Народна банка одобрава захтев за рад, а у противном га одбија. Дозвола за рад није гаранција за добијање дозволе за управљање фондом.

Члан 14. уређује претходну сагласност Народне банке Србије на промену акционара друштва за управљање.

Члан 15. уређују органе друштва за управљање, чланство у органима, услове за избор члана органа, случајеве у којима неко лице не може бити члан органа.

Чл. 16. и 17. регулише се давање и одузимање сагласности Народне банке Србије на избор члана управе друштва за управљање. Такође се прописује документација која се прилаже за давање сагласности Народне банке Србије о избору, као и случајеви у којима се одузима сагласност. Народна банка даје сагласност на именовање чланова органа друштва да би се обезбедило сигурно пословање друштва за управљање и безбедност средстава чланова фонда. Као и у случају издавање дозволе за рад, и приликом одобравања именовања чланова органа друштва, акценат је стављен на утврђивање њихове подобности за обављање тих послова.

Чланом 18. уређује се институт пословне тајне.

Чланом 19. уређује се поступак уписа друштва за управљање у регистар привредних субјеката, као основ за обављање делатности.

Члан 20. уређује процес спајања пензијских фондова уз припајање друштава за управљање за шта је потребна претходна сагласност Народне банке Србије. Предвиђа се искључиво преизимање целокупног капитала другог друштва за управљање и

спајање фондова у року који утврди Народна банка Србије, и уз њену претходну сагласност.

Члан 21. утврђују опште акте друштва за управљање Општи акти друштва за управљање су Оснивачки акт, Правила пословања и други општи акти. Овим одредбама посебно се уређују Правила пословања.

Члан 22. уређује се сагласност коју Народна банка Србије даје на измене општих аката.

Чланом 23. утврђују се накнаде друштва за управљање, лица која сnose накнаде, износе накнада и трошкове. Друштво за управљање има право да наплати до 3% на уплаћене доприносе у фонд, а затим да наплати и до 2% на годишњем нивоу на вредност имовине фонда. Поред ових накнада друштво такође члановима фонда наплаћује и стварне трошкове у случају преноса њихових средстава у други фонд.

Две основне накнаде у износу од по највише 3%, односно 2% су формиране имајући у виду два основна циља. Први је једноставност и разумљивост за грађане. Веома је важно да грађани лако сазнају и јасно разумеју који део њихових доприноса иде на подмиривање трошкова и профита друштва за управљање. На овај начин се и конкуренција међу друштвима тј. фондовима унапређује јер ће грађани моћи да упоређују висину накнада различитих друштава поред упоређивања успешности управљања односно нивоа приноса на средства у фонду.

Други циљ предложеног нивоа основних провизија је обезбеђивање атрактивности система пензијских фондова за осниваче друштва за управљање. Провизије морају и да обезбеде профит друштава за управљање јер је то основни мотив појединаца, банака, осигуравајућих друштава и сл. за оснивање друштава за управљање а тиме и читаве индустрије.

Намерно нису издвојени брокерски и кастоди трошкови које ће друштво сносити приликом управљања фондом. Разлог је бојазан да њиховим издвајањем и покривањем из средстава фонда не постоји мотивација нити друштава за управљање нити брокерских кућа и кастоди банака за што јефтинијим обављањем ових послова. Њиховим издвајањем могући су проблеми смањивања вредности средстава у фонду договорима о високим провизијама и међусобним услугама на терет чланова фонда између друштва за управљање са једне стране и брокерских кућа и кастоди банака са друге.

Покривање стварних трошкова друштва приликом преноса рачуна члана са једног фонда на други омогућава правичну надокнаду друштву за такву услугу, а свим онима који учествују у систему добровољних пензијских фондова даје флексибилност да без кажњавања промене фонд уколико су незадовољни радом друштва.

Чланом 24. регулише се промена пословног имена, седишта и адресе друштва.

Чланом 25. уређује се одговорност друштва за управљање за штету насталу због неиспуњења, задоцњења или делимичног испуњења својих обавеза које се односе на управљање фондом и планом.

Чланом 26. одређује се ограничење у погледу пословања друштва за управљање, које не може непосредно или преко повезаних лица имати учешће у капиталу и управљању других правних лица, сем, изузетно, може стицати акције и уделе у другом друштву за управљање у складу са одредбама члана 19. Нацрта закона.

Чланом 27. уређује се начин вођења пословних књига и састављање финансијских извештаја друштва за управљање, као и начин на који друштво за управљање обавештава и извештава Народну банку Србије и врсте тих извештаја.

Члан 28. дефинише основна својства добровољног пензијског фонда као и улога друштва за управљање у односу на добровољни пензијски фонд.

Члан 29. уређује правну природу имовине добровољног пензијског фонда. Имовина добровољног пензијског фонда је у својини његових чланова и због њене важности мора се држати одвојено од имовине друштва за управљање, односно кастоди банке, те стога не може бити предмет принудне наплате, залог, хипотеке, не може се укључити у ликвидациону или стечајну масу друштва за управљање, кастоди банке или других лица, нити користити за измиривање обавеза члана добровољног пензијског фонда и других лица према трећим лицима.

Чланом 30. дефинише појам инвестиционе јединице, као доказа о власништву члана добровољног пензијског фонда у фонду, а на основу кога члан добровољног пензијског фонда стиче одређена права. Осим тога уређује садржину, начин уписа и евидентирања инвестиционих јединица.

Чл. 31, 32, 33. и 34. уређују улагање имовине добровољног пензијског фонда, утврђује се политика улагања. Такође је регулисано у које хартије од вредности се може улагати имовина добровољног пензијског фонда, као и ограничења и забране улагања имовине и одступање од тих ограничења.

Члан 35. уређује назив добровољног пензијског фонда.

Чл. 36. и 37. регулишу процес издавања дозволе за организовање и управљање добровољним пензијским фондом. Друштво за управљање које намерава да организује добровољни пензијски фонд има обавезу да претходно добије дозволу од Народне банке Србије. Овим одредбама се утврђује документација која се прилаже уз захтев за добијање дозволе као и рок за доношење решења о давању дозволе за управљање фондом. Поводом захтева, Народна банка Србије може донети решење о давању дозволе уколико су испуњени законски услови, а у случају неиспуњења може одбити захтев.

Чл. 38. и 39. одређује се појам проспекта и скраћеног проспекта добровољног пензијског фонда, као и садржина проспекта.

Чл. 40. и 42. регулишу чланство у добровољном пензијском фонду – пријем у чланство, закључење, садржина и раскид уговора о чланству. Основ за ступање у чланство је уговор о чланству који се закључује између члана и друштва за управљање, а дефинисане су и обавезе уговорних страна. Уговор мора бити у стандардизованој писаној форми, садржине утврђене овим законом и прописима Народне банке Србије. Члан добровољног пензијског фонда може постати свако физичко лице. Пошто исто лице може бити члан једног или више пензијских фондова, за сваки фонд мора закључити посебан уговор.

Члан 41. одређује ко уплаћује пензијски допринос у добровољни пензијски фонд, уређује технику и динамику уплате пензијских доприноса у добровољни пензијски фонд и пензијски план, коју врши обвезник уплате и то за рачун члана добровољног пензијског фонда.

Чл. 43, 44. и 45. уређују индивидуални рачун члана фонда, као и начин преноса рачуна члана постојећег добровољног пензијског фонда у нови добровољни пензијски фонд, као и права и обавезе члана и друштва за управљање у том поступку.

Чл. 46, 47. и 48. одређује се нето вредност имовине добровољног пензијског фонда, уређује процена вредности инвестиционе јединице, принос добровољног пензијског

фонда и активности Народне банке Србије у овим поступцима. Уплаћени пензијски доприноси и пренети рачуни конвертују се у инвестиционе јединице или делове инвестиционих јединица. Овим одредбама се утврђује укупна вредност инвестиционих јединица добровољног пензијског фонда која је једнака укупној нето вредности имовине фонда процењене на начин који прописује Народна банка Србије. Утврђивање нето вредности имовине фонда свакодневно обрачунава друштво за управљање и доставља је кастоди банци, која врши контролу и потврду обрачунате нето вредности имовине фонда и доставља је Народној банци Србије ради контроле. Овим одредбама се дефинише појам приноса добровољног пензијског фонда чији износ свакодневно утврђује друштво за управљање о чему обавештава Народну банку Србије која прописује правила израчунавања приноса, укључујући начела заокруживања тих вредности.

Чл. 49. и 50. уређују маркетинг добровољних пензијских фондова према којима друштво за управљање не може да нуди повластице са циљем закључења уговора о чланству у добровољном пензијском фонду послодавцу или повезаном лицу послодавца, синдикату или другом облику организовања запослених, а дефинисан је и појам повластица. Прописане су и информације које друштво за управљање, повезана лица друштва и лица запослена у друштву не могу давати, али је допуштено да друштво за управљање оглашава добровољни пензијски фонд и јавно позива на закључење уговора о чланству уз претходну сагласност Народне банке Србије. Периоди приказивања пословања морају бити истоветни са онима које је одредила Народна банка Србије. Ове одредбе такође прописују и оглашавање упоређивањем са другим друштвима за управљање као и ограничења при оглашавању и у садржају текста огласа.

Члан 51. одређује се да друштво за управљање може непосредно или преко посредника обављати продајне услуге. Одређује се шта представљају продајне услуге и ко може бити посредник.

Члан 52. прописује дужност обавештавања чланова добровољног пензијског фонда од стране друштва за управљање о укупној вредности имовине фонда, о броју инвестиционих јединица у власништву члана и њиховој појединачној вредности, о уплатама доприноса у периоду за који се обавештавање врши и др.

Чл. 53, 54. и 55. одређују услове под којим друштво за управљање одмах престаје да управља добровољним пензијским фондом и обавезу кастоди банке да обавља неодложне послове у вези са управљањем добровољним пензијским фондом. Уређује се јавни позив који Народна банка Србије упућује постојећим друштвима за управљање даном престанка управљања од стране друштва за управљање, као и неуспешан јавни позив.

Члан 56. уређује се дужност кастоди банке да подноси извештаје о уновчењу имовине фонда и преносу рачуна, чувања пословних књига и документације.

Чл. 57, 58, 59, 60. и 61. уређују појам и управљање пензијским плановима, задатке Народне банке Србије у поступцима оснивања, организовања, функционисања и надзора пензијских планова. Из разлога што пензијски планови имају низ специфичности уобичајено је и практично да се област пензијских планова регулише подзаконским актима Народне банке Србије. Послодавац, удружење послодавца, професионално удружење и синдикат организује пензијске планове и склапа уговор са друштвом за управљање о управљању пензијским планом за рачун његових чланова. Пензијски планови су део постојећих пензијских фондова. На основу уговора о управљању пензијским плановима, члан пензијског плана може бити само запослени код послодавца који оснива пензијски план, а више послодавца могу приступити једном пензијском плану. Ове одредбе такође дефинишу да оснивачи пензијских

планова не могу бити повезана лица са друштвом за управљање. Такође је прописана обавезна писана форма поменутог уговора, његова садржина, обавезе послодавца и друштва за управљање у погледу пензијског плана. Прописане су и опције запосленог/члана пензијског плана у случају престанка радног односа са послодавцем. Дефинисано је и да је послодавац дужан да запосленима обезбеди равноправне услове за пријем у пензијски план, а приступање пензијском плану не може бити услов за запошљавање, нити се без одобрења запослених може одбијати пензијски допринос од њихових зарада.

Члан 62. регулише право члана добровољног пензијског фонда на повлачење и располагање акумулираним средствима, које се стиче са навршених 50 година живота и истеком рока од најмање 10 година чланства у фондовима (и изузетак од тога). Начини располагања и повлачења средстава су једнократна исплата, програмирана исплата, куповина ануитета или комбинација претходних опција.

Чл. 63, 64, 65. и 66. прописују дужност друштва за управљање које намерава да организује добровољни пензијски фонд да, по добијању дозволе за организовање и управљање тим фондом, закључи са Кастоди банком уговор о вођењу рачуна добровољног пензијског фонда, којим се Кастоди банка обавезује да ће отворити и водити рачун добровољног пензијског фонда, а друштво за управљање се обавезује да за то плати накнаду. Утврђује се да кастоди банка не може бити повезано лице са друштвом за управљање. Прописана је делатност кастоди банке.

Члан 67. одређује да Народна банка Србије води регистар друштава за управљање и добровољних пензијских фондова.

Члан 68. уређује редован надзор над пословањем друштва за управљање. Овлашћење надзора над законитошћу пословања друштва има Народна банка Србије, најмање два пута годишње, у оквиру којег запослено лице Народне банке Србије врши надзорне радње. Народна банка Србије врши стални (канцеларијски) надзор над пословањем друштва за управљање прегледом извештаја које друштво за управљање доставља. Непосредан надзор над пословањем друштва за управљање Народна банка Србије врши најмање два пута годишње, у оквиру којег запослено лице Народне банке Србије врши надзорне радње.

Члан 69. уређује мере надзора које Народна банка Србије има право да предузме уколико утврди неправилности у пословању друштва.

Члан 70. уређује писмену опомену, као једну од мера коју Народна банка Србије предузима уколико утврди мање значајне неправилности у пословању друштва.

Члан 71. прецизно дефинише случајеве у којима Народна банка Србије доноси решење о одузимању дозволе за рад.

Чл. 72, 73, 74 и 75 . предвиђене су казнене одредбе за поступања супротна Закону.

Чл. 76, 77, 78. и 79. представљају прелазне и завршне одредбе. Регулишу се питања усаглашавања већ постојећих институција које нуде пензије на добровољној основи са овим Законом. Сва осигуравајућа друштва која према закону о осигурању имају дозволу за обављање послова добровољног пензијског осигурања морају да усагласе своје пословање са овим Законом на начин што ће се пререгистровати или основати друштво за управљање и пензијски фонд или ће средства сакупљена по основу добровољног пензијског осигурања пренети у неки други пензијски фонд којим управља неко друго друштво у року од дванаест месеци од дана ступања на снагу овог Закона.

Закон дефинише и шта ће друштва за осигурање која имају дозволу за обављање добровољног пензијског осигурања, а која не обављају акумулацију радити. Омогућено је овим друштвима да нуде различите врсте ануитета грађанима, као и да нуде услуге осигурања за случај инвалидности.

Као прелазну и завршну одредбу Закона утврђује обавезу Народне банке Србије да донесе прописе о спровођењу овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу Закона.

Такође је предложено да овај закон ступи на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а због усаглашавања и доношења одговарајућих подзаконских аката надлежних институција потребних за спровођење овог закона, исти ће се примењивати у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

IV ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно издвојити средства из буџета Републике Србије за 2005. годину.